

**АНАЛИЗ НА КОНТРОЛНАТА ДЕЙНОСТ НА НАПОО
ВЪРХУ ДЕЙНОСТТА НА ЛИЦЕНЗИРАНИТЕ ЦЕНТРОВЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО
ОБУЧЕНИЕ**

за периода м. януари – ноември 2018 г.

В изпълнение на чл. 49в от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) и Плана за контролната дейност на НАПОО през 2018 г., е осъществен последващ контрол на дейността на лицензираните центрове за професионално обучение от цялата страна. На горното основание са извършени проверки на общо **140 центъра**, подбрани на случаен принцип при прегледа на информацията в Информационната система на НАПОО. Основният критерий за подбора беше – прикачени в системата издадени с грешки в реквизитите, документи за придобита квалификация.

Резултатите са обобщени както следва:

1. ЦПО, проверени във връзка с не представени през Информационната система на НАПОО Годишна информация за дейността и Годишен доклад за самооценка на качеството за 2017 г., дължими на основание чл. 22, ал. 8 от ЗПОО

От 1018 центъра с активна лицензия, **20 центъра (2%)** не са подали годишна информация за своята дейност през 2017 г., а **74 (7,3%) центъра** не са подали докладите за самооценка на качеството, с което са нарушили чл. 22, ал.8 от ЗПОО. След анализ на данните бе установено, че **58 центъра не са изпълнили и двете си задължения**. Същите представляват **5,7%** от общия брой на лицензираните центрове.

9 центъра са подали годишната си информация за дейността през 2017 г. с нулеви стойности, което индиректно говори за липса на дейност през изтеклите 12 месеца на предходната година.

2. При проверката на прикачените в информационната система документи за придобита квалификация – удостоверения за професионално обучение и свидетелства за професионална квалификация. Това се наложи като мярка заради констатирани при проверките неточности в попълването на реквизитите им, представляващи нарушение на разпоредбите на Наредба № 8 за информацията и документите за системата на предучилищно и училищно образование, влязла в сила м. август 2016 г. и Наредба № 2 за документите за професионално обучение на лица навършили 16 години, в сила от в сила от 10.07.2018 г.

При проверката на **всички 1018 центъра** в Информационната система са констатирани над **60%** грешки в издадените документи, поради което това остана основен акцент в последвалите проверки, придобил постоянен характер, особено след изменението в Закона за професионалното образование и обучение, влязло в сила от 1 август 2016 г. Вписаният в чл. 40б е нов текст, че документите, издавани от частните центрове за професионално обучение, се включват в Регистъра на издадените документи по чл. 42, т. 11 от ЗПОО след проверка в информационната система на Националната агенция за професионално образование и обучение, ако обучението или валидирането е извършено при спазване на изискванията на закона и на съответния държавен образователен стандарт за придобиване на квалификация по професия.

Документите по ал. 1 не следва да се включват в регистъра по чл. 42, т. 11, когато се установят съществени нарушения на този закон и на съответния държавен образователен стандарт за придобиване на квалификация по професия, за което Националната агенция за професионално образование и обучение писмено уведомява центъра за професионално обучение.

Цитираната разпоредба на закона е особено важна и изисква да продължим работата в тази

посока.

Предприетите от НАПОО мерки за недопускане на по-нататъшни грешки при попълването на документите за придобита квалификация, като :

- Качени на интернет - сайта на Агенцията правилно попълнени образци на удостоверение за професионално обучение и свидетелство за професионална квалификация с всички техни реквизити съгласно нормативната уредба;
- Приоритетно и подробно разглеждане на темата за документацията поръчвана, водена, издавана и съхранявана от централите за професионално обучение в проведените в страната 10 информационни дни през отчетния период.

2. Проверки на центрове, непроветрявани за спазване на изискванията и условията на лицензията, или проверявани, с издадени им предписания за отстраняване на констатираните несъответствия, но неподали доклад за предприетите мерки за отстраняването им.

Общ брой проверени центрове на мястото на провеждане на дейността им за периода януари – ноември 2018 г.- 140:

От които: **97 (69%)** в цялата страна и **43 (31%)** в София.

При проверките експертите на НАПОО констатираха, че най-честите грешки, допускани при попълването на документите намаляват в сравнение с 2017 г. като продължават да се срещат следните:

- Неправилно записване на гражданството на обученото лице (българско, вместо България);
- Непълно изписване името на центъра – със съкращения, различно от името по лицензия;
- Положените печати върху издаваните документи не съответстват по форма и съдържание на изискванията на ЗПОО. Тук следва да отбележим и проверките, направени през информационната система на НАПОО за печатите, с които подпечатват документите с фабрична номерация държавните и общински центрове за професионално обучение за спазване изискването на чл. 40а от ЗПОО.
- Неразграничаване на учебните часове за проведено практическо обучение и сливането им като общ брой часове по учебни предмети, за които е предвидено теоретично обучение;
- Неспазване на изискването за съотношение на брой часове по теория и практика при професионално обучение по част от професията, съгласно чл. 29 от ЗПОО;
- Неспазване на изискването на чл. 28 от ЗПОО за включване в обща професионална подготовка на компетентности в областта на предприемачеството;
- Неразграничаване на учебните часове от разширена професионална подготовка от учебните часове за задължителна професионална подготовка;
- Неправилно водене на регистрационните книги за издадените документи – неправилно номериране; неномерирани страници; използвани образци на книги, които не са предназначени за централите за професионално обучение, регистрационните книги се водят само в електронен вид, не са прошнуровани и страниците не са номерирани, каквото е изискването за тяхното водене.

Изменението в ЗПОО, влязло в сила от 01.08.2016 г. и от 06.11.2018 г., постави на дневен ред въпросите:

- свързани с преработването на учебните планове и програми от централите в съответствие чл. 12, чл. 13г, чл. 28, чл. 28в, чл. 29 от ЗПОО;
- с влизането в сила и на новите рамкови програми от м. април 2017 г., които конкретизират необходимите промени, които всички центрове следва да предприемат за осъвременяване на

учебните си планове и програми;

- регистриране на професионалните обучения в съответствие с изискванията на чл. 50, ал. 4 от ЗПОО .

Писменото уведомяване (с официално писмо) на проверените центрове за констатираните съществени нередовности/нарушения по време на проверката дава положителни резултати при над 90% от проверените през 2018 г. центрове. Доказателство за това са получените писмени доклади с приложени доказателства от центрoвете за предприетите от тях действия за по-нататъшно недопускане на несъответствия и нарушения и за отстраняване на допуснатите нередности. Въпреки това са налице центрoвете, които не подават в срок доклада, дължим към НАПОО съгласно действащата процедура за „Последващ контрол. Например, към 30.11.2018 г. **10** центъра (**7%** от общия брой проверени) не са представили в сроковете, определени им при проверката, докладите си с доказателства какво са предприели за отстраняване на несъответствията.

За част от тях е стартирала процедура по временно отнемане на лицензията .

3. Тематични проверки

а) по жалби и сигнали – по искане на разследващи органи по различни преписки с МВР и техни подразделения, свързани с достоверност на издадените от центрoвете документи – проверени са 10 ЦПО

б) проверки на документацията на процедури по валидиране – През 2018 г. в 7 ЦПО са проведени 12 процедури по валидиране на професионална квалификация. Не е осъществявана тематична проверка от НАПОО на място, а са изисквани при необходимост документите, които Центровете са подготвили за съответна процедура.

Изводи:

В резултат на извършените проверки в периода януари – 30 ноември 2018 г. са направени следните **изводи**:

1. ЦПО се справят успешно с въведените нови модули в системата, свързани със заявяването, получаването, издаването и отчитането на документи с фабрична номерация.
2. Регистърът на издадените от центрoвете документи, позволи на експертите от дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“ да анализират подробно допусканите грешки и неточности при попълването на документите, удостоверяващи завършването на различни курсове – свидетелства за професионална квалификация и удостоверения за професионално обучение.
3. Стартиралите проверки на през ИС на НАПОО след м. март 2018 г. на издаваните документи за включване в Регистъра на свидетелствата в изпълнение на изискванията на чл. 40б, ал. 2 от ЗПОО оказват положително въздействие върху центрoвете относно актуализиране на учебните планове, по които се провежда обучение (съгл. промените в ЗПОО и Рамковите програми, утвърдени през м. март 2017 г.) и върху качеството на издаваните документи, удостоверяващи проведено професионално обучение.
4. Центровете, които провеждат и удостоверяват професионално обучение с придобиване на професионална квалификация (за което подлежат на одобряване от НАПОО през ИС) подобряват и удостоверяването на професионално обучение по част от професията.
5. Усилията на НАПОО при проверка на годишните отчети за дейността на ЦПО за 2018 г. през ИС са насочени към по-детайлна проверка на издаваните документи от Центровете, които са провеждали и удостоверявали само професионално обучение по част от професията.
6. С влизането в сила на Наредба № 2 за документите за професионално обучение на лица, навършили 16 години от 10.07.2018 г. центрoвете разполагат с нормативен документ, който регулира дейността им относно документацията, която е необходимо да водят и изискванията

към издаваните документи.

7. Информационните дни са ефективен начин за повишаване качеството на професионалното обучение, неговото удостоверяване и за повишаване на административния капацитет на централните за професионално обучение.